

GOVOR OB PODELITVI ZLATEGA ZNAKA JSKD

Spoštovani zbrani,

Nanizala bom nekaj misli ob današnji svečanosti, ko ste naju s Tinetom izpostavili s tako pomembnim priznanjem kot je ZLATA PLAKETA JSKD RS za življenjsko delo.

Čas je stalnica našega bivanja, ki se mu ne moremo izogniti. V svoje predale nalaga delo in rezultate vsakega posameznika in ko se ta predal do vrha napolni, ti počasi naznani, ali z boleznijo, ali z upočasnjenostjo in drugimi neprijetnimi stvarmi, da pač ne gre več in da je treba ta predal zapreti. Pa kaj, ko je energija duha še tako močna, ko te neka nevidna sila usmerja in ti narekuje, kaj vse še čaka na izvedbo.

In vse življenje je bilo tako. Vedno je v nekem kotičku tlela ideja, se oblikovala in preoblikovala, dokler ni skupaj z mano našla plodnih tal, kjer je lahko vzkli, kjer se je lahko realizirala skupaj s skupino podobno mislečih in dela voljnih ljudi. Samo v takem, prijaznem okolju, nabitem z ustvarjalno energijo lahko nastajajo rezultati in dobri rezultati. To zadnje posebej poudarjam, saj večinoma nimamo načina merljivosti, ne hierarhične lestvice, pač pa le odmevnost občinstva, ki s svojim čustvenim dožemanjem, razumevanjem in reakcijo vrača občutja izvajalcem. Gre torej za odnos med ustvarjalci in tistimi, ki sprejemajo. Še posebej velja to za lutke. Lutkovno gledališče ima neskončne možnosti razvijanja odnosov med osebami, odnose med razpoloženji, odnose med čustvi... Senzibilnost lutke je namreč nedosežna, njen čar je v njeni vsemogočnosti; ob vsakem novem stiku z igralcem je bogatejša za novo izkušnjo. Lutko ustvari, oblikuje, izrezlja človek; delo njegovih rok je, pa ga vendar preživi za več generacij.

Lutka je večna. Verjetno je prav zaradi tega poleg ostalih aktivnosti postala najina najmočnejša preokupacija, ki še vedno deluje in ne bo tako hitro usahnila.

Na začetku svoje ustvarjalne poti smo vsi ljubitelji, ne razmišljamo o morebitnih stanovskih nagradah, ki jih bomo morda kdaj dobili; za veliko stvari, ki jih počnemo, smo sami; znajti se moramo tako ali drugače. Raziskujemo, poskušamo, pridobivamo nova znanja tudi z drugih področij in polagoma, z leti postanemo bolj samozavestni, bolj trdni v svojem prepričanju in načinu dela; dvom, ki je neprestana stalnica vsakega delovanja, lažje potlačimo v ozadje in mu dovolimo na plan le v lastnem kritičnem ocenjevanju, kritičnem tehtanju rezultata dela.

Priznanje /sva dobila/ prejemamo v času, ko tako ljubiteljsko delovanje velikokrat ni več vrednota. Dobro poznam kulturno okolje v našem koncu Slovenije, veliko vzgojiteljic učiteljic me prosi za kako strokovno mnenje, kak nasvet pri izvedbi zadanega si projekta. Zelo vesela sem, da sprašujejo in predvsem, da skušajo skupaj z otroki in njihovimi starši kaj narediti. Nekaj več. Izven svoje redne delovne obveze! Pa ravnatelj, ravnateljica, ali vodja enote ne pride niti pogledat, kaj je bilo narejeno. Kaj šele, da bi otroke, ki so odrsko izpostavljeni, pohvalil za njihov suveren nastop. Da o pedagoški delavki, ki je celoto pripravila, sploh ne govorim. Ne zamerite mi, da se spuščam na nivo ranljivosti ali prizadetosti; preprosto moram opozoriti na to, saj je to samo odslikava današnjega načina življenja in razmišljanja. Verjetno so ti primeri v manjšini, vsaj upam in želim si, da so.

Ni prav, da mladi to negativno izkušnjo nesejo v življenje. Le od njihove osebnosti in njihove volje je odvisno, kako bo vplivala na njih. V uteho pa mi je na drugi strani dejstvo, da si nekdo, ki več let deluje v taki

ali drugačni skupini, se v procesu dela utrjuje in ob tem odraža, ustvari svoj pogled na svet, svoje kriterije smisla, delovanja, aktivnosti.

Tu seveda ne govorim o vrednotah, ki se merijo z denarjem, govorim o tem, da je kreativnost posameznika in delovanje v skupini tisto, ki mu omogoča, da se najde, da izbrska svoje skrite danosti in želje iz globin in jih potrdi v igranju vloge, sliki ali kipu, plesu, petju.... To odkritje lahko postane njegova življenjska poklicna izpolnitev, lahko pa je dopolnilo k bolj zanimivemu vsakdanu, razvedrilo, dodatno trošenje energije. Govorim predvsem o mladih, isto velja za vse generacije: ustvarjalnost posameznika krepi in širi duha, posledično pa ustvarja bolj zdravo družbo, bolj pozitivno usmerjeno. In ne samo to, iz najrazličnejših področij aktivnosti se izluščijo posamezniki, ki se jim v svetovnem merilu priznava umetniški naboj in njihova vrhunskost. Slovenci jih imamo veliko.

V letih najinega delovanja sva spoznala več generacij mladih, ki so ob lutkah, gledališki igri, petju, pa tudi ob kaki drugi dejavnosti, odraščali. Vsi, prav vsi imajo danes zelo pozitiven odnos do sveta in življenja. Še najbolj očitno je to pri "najinih" koroških Slovencih, ki se morajo v neprijaznem vzdušju avstrijske Koroške znova in znova potrjevati, dokazovati svoj obstoj in svojo identiteto. In prav ljubiteljske dejavnosti jih nemalokrat dvigujejo nad nivo tamkajšnjega povprečja .

Sama zase vedno pravim, da sem ljubiteljica lutk, velika ljubiteljica gledališča, literature; Tine vedno poudarja, da so njegova leta službovanja na takratni Zvezi kulturnih organizacija bila najlepše in najbolj plodno obdobje v njegovem aktivnem službovanju. Predvsem zaradi ljudi, ki so hoteli početi stvari in ki jim ni bilo težko za nek skupni cilj dajati sebe, svoj prosti čas, velikokrat tudi materialne dobrine. Zaradi ljudi, ki so sprejeli najino razdajanje.

S tem, ko organizacija, ki se danes imenuje JSKD, podpira najrazličnejše aktivnosti s svetovanjem, izobraževanjem, srečanji in tekmovanji, počne neprecenljivo delo. Dobro je, da ima država vsaj do neke mere posluh za ljubiteljstvo.

Če smo v 70. Letih prejšnjega stoletja beležili neverjeten razmah najrazličnejših dejavnosti, in ob ustanovitvi nove države precejšen padec, se mi dozdeva, da se počasi, a vztrajno vsaj področje lutkarstva dviguje tako po številu aktivnosti kot po kvaliteti. Mladi in starejši si ob vseh tehnoloških in robotskih čudežih še vedno želijo pristnega stika z živim odrskim dogajanjem, ki je v najinem primeru nadgrajeno z aktivnostjo lutke.

Pa se vprašaš, a je res že čas, da se popolnoma umakneš in se posvetiš samo še zalivanju rož. Pa ne razumite napak: ne podcenjujem ne rož ne vrtnarjenja, zelo rada sem v naravi in na sprehodu ali ob košnji trave premislím vse; kakšen izziv mi je naslednji projekt, kdaj in kako se ga bom lotila in kaj vse se moram še naučiti, da bo realiziran tako, kot je bil zamišljen.

Verjamem, da na podoben način razmišljajo vsi današnji nagrajenci in vsi tisti, ki se ljubiteljsko, torej z ljubeznijo, iz srca ukvarjajo s katerokoli kulturno dejavnostjo.

V zadnjih dveh letih so se naju s Tinetom s pomembnimi priznanji spomnili večkrat, tako doma v Sloveniji, kot v Avstriji, ampak verjemite, nagrada, ki prihaja iz organizacije, ki skrbi za ljubiteljske kulturne dejavnosti, nama je najljubša. Hvala zanjo.